

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 " "
15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se
veča primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovani
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo
(administracija) in ekspedicija na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošilja
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Medijatovi hiši,
št. 15.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Doslednost ustavovercev.

V resnici skromne so terjatve, ki so izražene v česki spomenici; nč drugega ne zahtevajo, ko ravnopravnost českega jezika v šolah in uradih; to ni nič posebnega, nobena predprava, ampak le izvršitev državnih osnovnih postav, ki imajo v sebi glasoviti paragraf 19. In kak krik so zagnali ustavoverni listi, ko so se spomenice razglasile! „Vae victis!“ je pisala „N. fr. Presse“, vsi pa so tarnali, da je nemštvo v nevarnosti itd. Ravno zdaj o pravem času pa se izve, da so bili ustavoverci prej enkrat že pri volji, več dovoliti, nego Čehi zdaj zahtevajo. Časniki namreč prinašajo razkritja o shodu v Emersdorfu na vrbskem jezeru. Tam so se sešli dr. Fischhof, dr. Rieger in Etienne, lastnik „N. fr. Presse“. Potrebovali so tačas Čehi zoper grofa Andrassyja in hoteli so s pomočjo Čehov spodbiti zasedanje Bosne.

Tačas so Čehom obljubili ne samo narodno ravnopravnost, ampak še po vrhu premembo volilnega reda, vsled katerega bi bili Čehi mnogo več poslancev dobili, razun tega še precejšno samoupravo (avtonomijo). Ker so pa videli, da bi tudi s Čehi vred ne mogli zabraniti okupacije, (ako bi bili sploh Čehi hoteli tako pogodbo podpisati) skesali so se in zani dr. Herbst je spet vse razprave podrl s svojim uplivom.

Toda o tem zdaj ne govorimo, ampak opozoriti hočemo na veliko nedoslednost v izjavah in obnašanju ustavovercev. Kar so prej sami za dobro zpoznali, kar so celó v obilnejši meri privoliti namenjeni bili, to jim je zdaj na enkrat „nemogoče, pogubno „chaos in zmešnjava, napad na nemški narod itd.“

Le dvoje je mogoče: ali so pri prvi konferenci pripravljeni bili, svoj narod izdati, ker so hoteli privoliti take „pogubne“ reči, ali pa te koncesije niso pogubne, in se ustavoverci zdaj vedoma lažjejo, in ljudstvo dražijo in vznemirujejo, ker ga ščujajo zoper nedolžne reči, ki so jih prej sami dovoliti pripravljene bili. V vsakem slučaju pa je njih vedenje grdo, hinavsko in lažljivo, ter zasluži zaničevanje vseh poštenjakov! Kar zdaj imenujejo svet interes nemškega naroda, kulture in vednosti, države in človeštva, namreč nadaljno zatiranje Slovanov, to so bili pripravljene popustiti za politično zvezo zoper Andrassyja, tedaj za plačo. Ali sme nemški narod še nadalje taki stranki svojo srečo in osodo zaupati? Kar se jim je ta čas pošteno in pravično zdelo, to danes razupivajo kot največo nesrečo in krivico! Ali se zamore človek dosti nagnusiti take lažljivosti, ali more kdo še trohico zupanja in spoštovanja do takih mož imeti?

Iz tega obnašanja pač jasno vidimo, da ustavoverci niso samo prepričani o dobroti in pravičnosti svojih nazorov, ampak da so ves čas lagali in svet vedoma motili in napak prav hinavsko ravnali, ko so med svet in najbolj med nemške Avstrijce metali baklje narodnega prepira, in nas slikali kot najslabše in najnevarnejše ljudi, svojo sistemo pa kot vir vsake sreče.

Sicer to ni prva enaka prikazen; ravno ista nemško-liberalna stranka je leta 1867 enako gnjusno spremenila vse svoje prejšnje „prepričanje“ (vsaj tako je svojo zofistiko imenovala), in vrgla interese Cislajtanijske Ogrom v žrelo. Poprej so vedno trdili, da Ogrska nema nobene svoje pravice, da je to zgodovinske pra-

vice zgubila vsled vstanka l. 1849, da se mora vkloniti centralizmu in ponemčevanju, da državni interes to zahteva itd.

Leta 1867 se je pa veter zasukal, mislo bili od Prusov tepeni, Madjari so zažugali s puntom, prišel je tisti saksonski baron Beust, ki je v Avstriji bogat in grof postal, v zahvalo pa naredil strašno zmešnjavo v notrajni politiki Avstrije in začel Slované sistematično preganjati. On je nemško-liberalce pregovoril, da naj se udajo Madjarom in da naj z njimi delijo gospodstvo čez Slované in državo. Nezadovoljnost na Ogerskem in po drugih deželah je bila res velika, zato so bili nemško liberalci preslabi, vkrotiti vse narode, in so si poiskali zaveznika v Madjarih. Tisti možje, ki so prej strastno in ognjeno povdarjali, da se Ogrom ne sme nič dovoliti, da ogerske stare pravice nič več ne veljajo itd., začeli so zdaj iskreno zagovarjati ogerske pravice; umolknili je tisti „državni interes“ in tista „moderna država“ in tista „ustavna svoboda“ in kar so prej še lepega Ogrom v usta mašili, da bi jih zadavili; — čez noč so postali vse drugih misli in naredil se je — dualizem.

Pri takih možéh je vse mogoče, in kakor je Etienne prišel v Emersdorf z Riegerom pogodbo sklepat, tako bomo morda še doživeli, da bo Süß ves navdušen za česko krono sv. Venceslava, da bo Kuranda zagovarjal slovensko vseučilišče, in da nam bo spisal profesor Lustkandl debelo knjigo, kjer bo dokazal, da je on že davno prepričan bil, da se mora sprava z avstrijskimi Slovani narediti in dognati.

Sicer pa počakajmo še en čas, saj državni zbor se kmalo snide in ravnopravnost narodov pride v razgovor.

† Jože Virk.

„Ko kaplja kane, al se zvezda vrne,
Grom hraste iz pečine v brezno zvrne,
Tak hitro mine nam življenja dan.“

Tako je Jože Virk pel na grobu nepozabljivega konjiškega nadžupnika Jožefa Rozmana h koncu leta 1874, — in kdo bi bil mislil? že v začetku l. 1880 je sam okusil britko resnico besed ove svoje pesmi!

Jožefa Virka poslednji življenja dan je bil v nedeljo 4. prosenca t. l., ko je rano v jutro po kratki bolezni, vnetji pljuč, previden s sv. zakramenti mirno v Gospodu zaspal. Njegov slovesni pokop je bil večer na kraljevo vpricho brezštevilnega ljudstva; 21 duhovnih tovaršev iz raznih sosednih dekanij je zadnjo čast skazalo, prečast. g. nadžupnik konjiški so mu govorili nagrobno ter ga pokopali. Razna društva so poslala svoje zastopnike k pogrebu ter so mu vence darovala. N. pr.: katoliško-politično društvo konjiško, založnica Ločka, hranilnica Konjiška itd. sam okrajni glavar Celjski, g. Has, je pokojnega počastil s svojo navzočnostjo pri sprevodu.

Rajni, rojen l. 1810 v Dobu na Kranjskem,

se je šolal v Ljubljani. Po dovršeni osmi šoli se je podal v bogoslovje v Celovec ter ondi l. 1836 mašnik posvečen bil. Za kaplana je služil po raznih župnijah spodoje Štajarske, kjer je še zmerom v dobrem spominu. Slednjič je bil župnik na Kalobji, več let na težavni gorski fari; da se je l. 1860 preselil na bolj lagotno župnijo v Loče pri Konjicah, kjer je skozi 19 let plodonosno delal in pastiral do svoje smrti. Mislil je rajni in se veselil, da bo še doživel svojo 70letnico in jo s svojimi duhovnimi tovarši obhajal; al bil je nevede že pri durh večnosti — Gospod Bog ga je prej poklical.

V ponedeljek 29. grudna l. l. je pokojni še poslednjokrat maševal, potem se je vlegel ter ni več ustal. Prehladil se je pri svojih duhovnih opravilih v adventnem času vzlasti pri počevanju Marijnem, ktero lepo pobožnost je rajni sam vodil, kakor jo je prav ginljivo popisal v „Danici.“ V službi Marijini je rajni Jože, tako rekoč, svoje življenje končal, zato- rej se ne smemo bati, ampak upati, da je prejel zveličanje od Gospoda.

Bil je rajni sploh marljiv dušni pastir in

posebej goreč častilec Marijin. Dokaz njegove marljivosti, da le enega navedem, in ta je zadosti, da je svoje govore (pridige) zmerom, do smrti spisoval. Kakor pridna čebelica po cveticah išče in nabira sladke strdi, tako je rajni Jože po raznih časnikih in knjigah iskal in nabiral lepih nauk in mičnih dogodb, ktere je pridno zabilježeval in porabljal pri raznih svojih govorih. Vpeljal je v svoji fari pobožnih bratovščin, ktere je pridno vodil in tako cerkvenega duha oživil pri svojih ovčkah. Neutrudljiv je bil v spovednici in na leci.

S posebnim veseljem pa je gojil pobožnost do preblazene Device Marije. Svitance v adventu in zadnje leto tudi počevanje D. M. od hiše do hiše, je z največo skrbjo opravljal. Šmarnice, maja meseca je že več let zaporedoma obhajal. Najbolj je pa Marijo slavil s svojimi krasnimi Marijinimi pesmami. Njegova „Marija, le ti pomagaj nam!“ in tudi druge, ki jih je mnogo, so se čisto vdomačile med ljudstvom. Povsod se čujejo njegove Marijine pesmi po naših krajih. V cerkvi in v šoli, doma in na polji in v vinogradih jih radi prepevsjo mladi in stari. V tej reči ima rajni

Nemško-avstrijsko-angliška zveza.

Na Francoskem je zdaj nekaj časa vladalo Nemcem ne ravno sovražno ministerstvo Waddingtonovo, in že so se nekateri optimisti nadejali, da francosko-nemško sovražstvo kmalu popolnem izgine. Celo veliki državnik nemški kancelar Bismark je pri nekeji priliki izjavil to upanje.

Te boljše razmere s Francozi je nemški kancler porabil, da je naredil zvezo z Avstrijo. Neki faktorji se pa močno trudijo, da bi ustanovili še zvezo z Angleži. Še se spomnimo, da ko se je bila dognala avstrijsko-nemška zveza, so nemški, zlasti v tesni zvezi z Bismarkom stoječi listi pisali, da se bodo tej zvezi lahko še druge države pridružile. Da so pri tem v mislih imeli Anglijo, ni dvomiti. Taka zveza bi bila zveza vseh pglavitnejših germanskih narodov. Kaj za en namen bi ta zveza imela, ni treba mnogo preiskovati.

Ker so se bile razmere s Francozi nekoliko boljše, ni misliti, da bi bil nemški kancler proti njim zvezo snoval. Da bi pa ta zveza imela le namen Evropi mir ohraniti, je le prazna fraza liberalnih časopisov, za katero se pravi namen skriva. Zveza je pred vsem obrnjena proti Rusiji in Slovanstvu sploh. Nemški narod je že iz narodnih in gospostva željnih obzirov bil vedno slovanstvu sovražen, Angleži pa iz trgovskih, sebičnih obzirov se vedno protivijo Rusiji in slovanski svobodi. Taka zveza treh najmočnejših germanskih (Avstrija v resnici sicer ni germanska, a jo nekateri za tako smatrajo) držav bi bila močna zavira razvitju Rusije in slovanstva. Samo da je Rusija že za časa vedela za to zvezo in se gotovo nanjo pripravila.

Večina avstrijskega prebivalstva je slovanska, zato bi bilo protinavavno, da bi Avstrija opravljala protislovansko misijo Germanom. Zraven pa kakor zgodovina kaže, Nemčija nikdar ni bila nam v resnici prijateljska. Kakor hitro bi se razmere spremenile, ter bi Prusi nas ne potrebovali, bi zopet pokazali sovražstvo proti Avstriji. Prejšnje prijateljstvo bi za nas imelo slabe nasledke, in ga mi morali drago plačati. Politika Anglije je pa sebična, kakor kaže vsa zgodovina angleške države. Angleži bi vse koristi od take zveze sami zase izveliki, a mi bi ne imeli od njih nobene koristi, k večjemu bi nas kje od kupčijstva odrinili. Tako je razvidno, da habsbur-

ška monarhija nema nobene koristi od anglo-nemške-avstrijske zveze pričakovati.

V notranjem naše monarhije se je začelo neko Slovanom prijaznejše zibanje. Vedno bolj v odločilne kroge prihaja prepričanje, da spritiskanjem Slovanov na steno se Avstrija ne da osrečiti. Ker bi pa bilo protinavavno, da bi notranja politika bila nasprotna vnanjej, se bo poslednja gotovo morala spremeniti in tudi postati Slovanom prijaznejša. Da bi notranja politika zopet zašla v nemški tir, ni misliti, ker so se že stvari predaleč v slovanskem smislu razvile, in ker so se nemški ustavoverci že večkrat preočitno pokazali za neprijatelje Avstrije. Angleške zapletke v Aziji pa tudi nas ne bodo vabile v zvezo z njimi. Tako najbrže ta zveza ne bo dolgotrajna in ne bo imela tistega slabega vpliva za slovanstvo, kakoršnega so si slovanski vrage od nje obetali.

Politični pregled.

Avstrijske dežele

V Ljubljani 14. januarja.

V **Pešti** je veliko vznemirjenja zaradi dvoboja med grofom Majthenyem in vrednikom Verhovajem. Poslednji je pisal nek članek, ki je nekere hudo zadrl, na to so ga hoteli osebno terorizirati in v kozji rog vgnati. On pa se ni pustil ostrašiti in je raje sprejel dvoboj, pri katerem je bil nevarno ranjen. Zastopniki časnikov v Pešti so se zbrali in so izrekli odločen protest zoper tako teroriziranje časnikov. Če se komu moj članek ne dopade, pa bi me smel precej med življenje in smrt postaviti, si é me k dvoboju; in če prvemu odidem, zna priti tretji, četrti, eden me bo že zadrl; na tak način se lahko vsi časniki vničijo, kar bo težko da v korist ljudski svobodi.

Sicer so pa na Ogerskem škandali na dnevnem redu, vsak dan prinese novih razkritij o nepoštenem delovanju ogerskih velikašev.

Jutri se snide **državni zbor**. Dela bo imel obilo; zdaj so od-e ki že kmalo dogotovili svoje predloge, da zamorejo priti pred zbor, in tako pojde delo veliko hitreje naprej. Le budget bojda še ne bo kmalo izdelan, in se začne budgetna debata še le sredi prihodnjega meseca. V budgetnem odseku pa se bodo precej sprijeli, ker bodo Čehi stavili svoje predloge zaradi šolstva. V zboru pa pride najprej postava o vcenitvi zemljišč na vrsto, in

pokazalo se bo, kaj bodo ustavoverci vedeli toliko pametnega povedati, ker avtonomiste zaradi te vcenitve dan na dan napadajo. Potem pride tudi bosniška uprava na vrsto, kjer bodo slovanski poslanci gotovo protestirali zoper nemško-madžarski dub, ki se hoče v slovanski Bosni siloma vgnjezditi, akoravno so Bosno večinoma le slovanski polki osvojili.

O **shodu v Emersdorfu** se še vedno mnogo piše. Aleksander Scharf, ki se je obravnav in dogovorov udeležil, trdi, da je Herbst vse podrl, ker se je kmalo skesal, n ni hotel o spravi nič slišati.

Vnanje države.

Laško ministerstvo misli na vse vlade poslati okrožnico, v kateri boče vse izjaviti, da ni res, kar Imbriani v svoji knjigi trdi, da ministerstvo simpatizira z irredentovci. Imbriani pa misli novo knjigo izdati, v kateri bo dokazal, da je Crispiejevo in Cairolijevo ministerstvo gojilo idejo neodrešene Italije. Mi tega tudi ne dvomimo, da italijanska vlada taji, je razumno samo ob sebi. Dunajski „Vaterland“ je prinesel članek, v katerem pravi, da vojska z Italijo bi zamogla imeti za nas slabe nasledke. Da bi naša vojska zmagala Italijane, ni dvomiti, samo potem bi v Italiji najbrže padla monarhija in nastale notranje zmešnjave. Avstrija bi ne mogla z nikomur mir skieniti in bi bila prisiljena vso Italijo zasesti. Zato bi pa potrebovala mnogo vojske, to bi pa stalo mnogo denarja, in bi škodovalo našim financam. Če bi naša vlada dobila vojno s kakim drugim vnanjim vragom, bi pa ne mogli zadosti vojne mu nasproti poslati. — Zato je pa treba, da naša država že naprej vojno z Italijo zabrani. To je, da vniči idejo „neodrešene Italije“ s tem, da okrepiča slovanski živelj v avstrijskem Primorju.

Pruskemu deželnemu zboru je bila predložena postava za podporo stradalajočim Šlezakom. Vlada zahteva za podporo Šlezakom 6 milijonov mark. Finančni minister je naznačil, da je število stradalajočih v Šleziji nad 106.000. Dalje hoče vlada za odpravo tega zla zidati drežaze, izboljšati šolstvo, povzdigniti pridelovanje lanu in pletenja slamnikov. Za zidanje lokalnih železnic vlada zahteva 12½ milijonov mark.

Rusi bodo osnovali spomladi novo ekspedicio proti Turkomanom, ker jim je lanska spodletela. General Kaufmann hoče sestaviti iz ruskih vojakov in tatarskih prostovoljcev veliko armado broječo 250 000 mož, ki se bo pomikala v dveh oddelkih proti Mervu. Nam se malo verjetno zdi, da bi Rusi tako veliko armado potrebovali, kam hočejo s tolikimi ljudmi v krajih, kjer ni cest, ne vod, ne živeža. Da bodo pa roparske Turkmene ukrotili, o tem ne dvomimo.

Na **Francoskem** hočejo princa Napoleona iz dežele izgnati. To je dokaz, da se republika še vedno za svoj obstanek trese, in da se jej zdi Bonapartovec še vedno nevaren pretendent.

Na **Angleškem** je neki človek mašnika pred altarjem napadel, je petkrat na njega vstrelil, in je potem začel cerkveno opravo skruniti. Besnega človeka so prijeli; mašnik je ostal nepoškodovan. Vidi se, kako ljudstvo čedalje razdivjano in surovo postaja, čeravno se toliko govori o napredku in kulturi.

Na **Španskem** se širi agitacija, da bi se sužnjstvo na otoku Kubi odpravilo. Čas bi menda že bil!

Med **Črnogorci** in **Albanci** traja vojska naprej, pa mi nemamo nobenih poročil, kako se godi. Upamo, da bodo junaški Črno-

Virk veliko zasluženja in ostane nepozabljiv pri ljudstvu.

Ali rajni Virk ni bil samo pesnik pobožnih, Marijinih pesem, ampak on je zlagal tudi rodoljubne, vesele, šaljive pesmi, katerih nekatere niso brez vse pesniške vrednosti. Vsakako za služi rajni Virk po vsej pravici lepo mesto med slovenskimi pesniki.

Bil je tudi rajni Virk zelo plodovit pesnik. Brez števila njegovih pesem najdemo v zlasti po vseh „Drobtincah“, po „Novicah“ in „Danici“ in drugod raztrešenih in veliko jih je — kakor mi je znano — v njegovi zapuščini. Njegova pevskazila se ni posušila tudi v starosti ne. Ni bilo skorej nikake višje slovesnosti ali nikakega godovanja zadnja leta, da bi Virk ne bil skoval kake pesmi, ktero je v veselju družbi rad sam bral in pevci so jo potem zapeli. Največe veselje in najdražji zaklad so mu bile pesmi. Pred nekimi leti je bil v Ločah velik požar, in že je bila duhovska hiša v nevarnosti. Ljudje so začeli iz farovža reči nositi, da se reši, kar je za rešiti. Rajni Jože v prvem strahu ne ve, za kaj bi prijel. Naglo

steče v izbo, odpre omaro in vzame pod pazduho, ker mu je najbolj dragoceno in beži. In kaj si je bil vzel? Svoje pesmi! — drugo vae je bil pozabil. Farovž k sreči ni bil pogorel.

Rajni Jože Virk je bil visoke rasti in čedne postave; prijaznega lica in veselega, dobrega srca. Kakor prepeva v svoji pesmi: „prave sreče dom“, „da sreča prebiva v sredi srcá — v srcu poštenem je sreča domá“ je tudi on to srečo iskal in našel v svojem ponižnem in poštenem srcu. Bil je ljubeznjv pisatelj in dober sosed, zato smo ga vsi radi imeli. Zadnja leta je bil že bolj rahlega zdravja, zato se nismo kaj čudili, ko smo zvedeli novico o njegovi smrti; pač smo pa bili silno žalostni, da smo zgubili z njim dobrega prijatelja in ljubega soseda. Ker nisem imel sreče ga obiskat še živega, kakor je bila moja želja, imam vsaj nekaj tolažbe, da s temi slabimi vrsticami, mrtvega priporočim v dober spomin vsim njegovim znancem in prijateljem po Kranjskem, Koroškem in tudi drugod. Naj blagi Jože Virk v miru počiva!

Prihovski.

gorci vedeli braniti se; mi jih zamoremo le z našimi simpatijami spremljati.

Indijski podkralj Litton je na nekem obedu na novoletni dan izjavil, da bo vlada prihodnje leto najbolj morala na to paziti, da vredi in pomiri razmere v Afganistanu. Afganistana pa Angleži ne bodo prisvojili, ker ni potrebe razširiti državnih mej, a se morajo le vtrditi državne meje. Anglija se boji Rusije, zato se bo rajši umaknila iz Afganistana.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane 10. januarja. (Konec.) Posebno enakopravnost na praškem vseučilišču je centralistom trn v peti. Pišejo, da je praško vseučilišče v českem jeziku nemogoče. Posebno pa jim je težko, ker bi potem manj profesorjev iz Prusije zamogli v Pragi nastavit. Kar zadeva prvi vzrok, da je to vseučilišče najstareše v Nemčiji, je prazna fraza. L. 1866 je Avstrija po nesrečni bitvi pri Kraljevem Gradcu izrinjena iz Nemčije. Praga po politični razdelitvi evropskega zemljevida ne leži v Nemčiji, temuč je le mesto českega kraljestva, niti ustava naše monarhije ne pozna nobene naredbe, ki bi zahtevala izključljivo nemščino za učni jezik na praškem vseučilišču.

Da bi vvedenje českega jezika bilo škodljivo za napredek znanosti, to je le trditev onih, ki velike česke literature ne poznajo. Česki jezik je že dovoljno razvit za vse stroke znanosti in umetnosti, ali vsaj toliko kakor nemški, to ve vsak, kdor le malo površno pozna česko slovstvo. Zraven pa ima česki narod primeroma več učenjakov nego avstrijski Nemci, ki duševno hegemonijo nad drugimi narodnostmi zahtevajo. Če bo pa manj pruskih profesorjev prihajalo na praško vseučilišče, ali če kateri sedanjih zapusti Prago, to ne bo škoda temuč pridobitev za Avstrijo, ker nemški profesorji večkrat širijo nek Avstriji sovražen pruski duh med mladino. Sicer pa tudi znanost ne bo mnogo z njih odhodom zgubila, ker so le srednje moči, boljše itak lahko porabijo doma na Nemškem. Marsiktera česka ali druga slovanska kapaciteta bo potem našla priliko za znanstveno delovanje. Tako se bo z vvedenjem ravnopravnosti na praškem vseučilišču nastopila nova doba zgodovine znanosti v Avstriji, ker bo več slovanskih učenjakov poklicanih k znanstvenemu delovanju.

Ravno tako ni prav tem Velikonemcem pomnoženje slovanskih srednjih šol; nek nemški centralistični list je izjavil, da je dolžnost vlade vzdrževati več nemških srednjih šol, da protideluje občinam, ki ustanovljajo večinomoma česke srednje šole. V slovanskih srednjih šolah se goji pravoslavno rodoljubje in avstrijski patriotizem, ter se preveč ne povzdiguje nemška kultura in nemški napredek. Iz takih šol pridejo značajni možje, ki delajo pogumno za blagor svojega naroda, ne pa neznačajniki, ki se puste od ustavovernih pravkov za nos voditi. Zato so pa slovanske srednje šole ustavovercem trn v peti. Oni znajo, da kakor hitro se po vsej Avstriji v šole vvede poduk na podlagi maternega jezika, so jim tla spodkopana.

Ustavovercem ni všeč vvedenje ravnopravnosti v uradnih. V tem vidijo veliko zgubo za nemške ustavoverce. Sedaj so Nemci v vse urade vsiljevali tudi v slovanskih krajih, brez ozira na njih sposobnost za poslovanje in znanost jezika. Ti nemški uradniki so pa svojo oblast večkrat zlorabili za politične namene. Če se pa vpelje enakopravnost, potem bo mno-

gim Nemcem pot v razne urade v slovanskih deželah zaprt, ker niso zmožni slovansčine. S tem bi pa ustavoverci izgubili mnogo upljiva v slovanskih krajih, ker bi uradniki za nje ne delovali. Zato je pa tak hrup o teh krogih zavolj českega memoraduma.

Najbolj pa jezi centraliste, da bi česki memorandum vtegnil zbuditi enake energične terjatve drugih avstrijskih narodnosti. Ker če se vsem dovolijo pravice, potem nemštvo ne bi imelo nobene velike veljave v Avstriji. Posebno se pri tej priliki boje, da bi Slovenci zahtevali energičnejše in zadobili svoje pravice, ker potem bi več ne mogli širiti germanizacije proti adrijskemu morju. Jadransko morje bi ostalo, kakor je dozdaj, slovansko, ne pa postalo nemško, za kakoršnega ga že sedaj smatrajo.

Vse izjave o českem memorandumu v centralističnih listih kažejo, da centralisti nič nečejo slišati o enakopravnosti vseh narodnosti, ter da je njih glavni namen popolna germanizacija Avstrije. Od takih nasprotnikov pravice ni upati, zato je pa z njim vsako sporazumljenje nemogoče. Zato je treba, da tudi slovenski poslanci enako energično se poženo za narodne pravice, kakor so storili Čehi. Od pogajanja s centralisti mi nemamo nič pričakovati.

Vlada je že sestavila komisijo v presojo tega memorandumu, vzeto iz udov raznih ministerstev. S tem je pokazala, da se hoče ozirati na pravične česke želje. Prejšnja vlada bi bila gotovo kar naravnost zavrgla od Čehov stavljenе tirjatve. Grof Taaffe bo z izpeljavo narodne ravnopravnosti na českem najbrže kmalo začel izpolnovati dano besedo, da ne bo pustil pritiskanja nobene avstrijske narodnosti. Tudi mi Slovenci, ki smo iz med vseh avstrijskih narodov največ trpeli od nemškega pritiska, pričakujemo od sedanje vlade boljših časov. Bog daj, da nas naše nade ne goljufajo!

Domače novice.

V Ljubljani, 15. januarja.

(Iz seje družbe kmetijske 4. dne t. m. — Konec.) Družba kmetijska dunajska je pozvala našo družbo, naj bi tudi ona na korist domačemu kmetijstvu se obrnila na državni zbor s prošnjo, da bi on delal na to, da vlada pod istimi pogoji kakor na Ogerskem dovoli pridelovanje tobaka; — odbor sklene to storiti. — Gospodarja Andrej Samsa in Blaž Tomšič v notranji Bistrici prosita sveta, kaj jima je storiti, da bi se jima znižala občinska davešina za pašo ovac; — odbor jima svetuje, naj se obrnita do sl. deželnega odbora, ki je viša instanca občinam. — Sl. deželna vlada naznanja družbi naši dopis sl. ministerstva kmetijstva, v katerem komisija konjerejska poroča, da je pri lanski delitvi konjskih premij zapazila zboljšanje konjereje na Kranjskem; odbor to naznanilo radosten na znanje vzame. — Sl. deželna vlada naznanja odboru dueve, kedaj se bodo v Radoljici, Kranji, Kamniku in v Ljubljani preiskovali žebci, katerim naj bi se licence za spuščanje dale; — odbor pritrdi tem dnevom in sklene, da družbo v tej komisiji zastopata gosp. Josip Fr. Seunig, ud centralnega odbora, in pa gosp. E. Šlegel, učitelj podkovstva in živinozdravstva na ljubljanski živinozdravski šoli. — Vitez dr. Gutmansthal poroča o smrti pl. Mucija Tomassinia, slavnega učenjaka in predsednika družbe kmetijske tržaške; — odbor se zahvaljuje gosp. vitezu Gutmansthalu, da je družbo našo zastopal pri pogrebu odličnega pokojnika. — Gosp. Eratu

v Ukvah se piše, naj s transportom ukviških ovnov v Ljubljano, ki jih nakupi iz državne subvencije, tako dolgo čaka, da ostra zima nekoliko odneha. — Za uda družbe kmetijske je bil sprejet gosp. Edvard Šlegel, učitelj na ljubljanski podkovski in živinozdravski šoli. — Koncem seje izreka gospod predsednik odborniku dr. Poklukarju zahvalo za njegovo krepko postopanje o davkovskih zadevah v odseku davkovskem zbornice poslancev; ves odbor zasluženi zahvali pritrdi. „Nov.“

Razne reči.

— Duhovske premembe v ljubljanski škofiji: Inštalirana sta bila 14. t. m. č. g. Aljaž na faro Dobravsko, čast. g. Jurij Jaklič pa na faro Goteniško.

V lavantinski škofiji: Čast. gosp. Andrej Vodusek je prezentiran za faro sv. Andreja v Leskovcu. — Čast. g. Jak. Korošak je postal provizor pri sv. Duhu v Ločah. Č. g. Jak. Pečnik je prestavljen za kaplana v Remšnik. — Umrla sta čč. gg. Štefan Trafela, penzionirani župnik Selniški, 2. jan. star 73 let, in Jož. Virk župnik v Ločah, 4. jan. star 70 let.

— Iz Bolgarije je došel „Slovenec“ 1. broj novega časopisa, kateri z naslovom: „Bolgarskij Glas“ izhaja od novega leta dvakrat na teden v veliki obliki v Sredcu ali v Sofiji, pisan na prvem mestu v jeziku francoskem (La voix de la Bulgarie), na drugem — skoro v dveh tretjinah — v bolgarskem jeziku. Stane na leto 10 for. a. v., na četrt leta 2 for. 50 sld. Naročnino za Avstrijo prejema v Zagrebu knjigarna Mučnik i Senftleben, na Dunaju „Wiener Zeitungs-Hauptexpedition, und Gebrüder Panitzka.“ Glas obeta, da bode nad strankami, in da hoče prinašati vesti ali dogodke opisovati brez strasti, in ima tako postati domačim in vnanjim zanesljivo vodilo. Bolgarščina je po Miklošiču sestra naši novoslovenščini, in obe ste hčerki starslovenščini. Kdor le nekoliko te zna, lahko uméva tudi novo bolgarščino. Tudi sicer bode Slovincem znamenito prejemati poročila naravnost iz Bolgarije; torej bodi „Bolgarskij Glas“ živo poročilo. V 1. broju se priporoča tudi „Jugoslavjanski Stenograf“; vrednik mu je prof. A. Bezenšek; izhaja odslej v Sofiji v jezikih jugoslovanskih (bolgarski, srbski, hrvatski i slovenski); cena na leto 5 frankov.

— Mesečnik „Die katholischen Missionen“ izhaja v Freiburgu pri Hederju že od l. 1873 in se prav tople priporoča. „Vaterland“ enkrat omenivši hvalovrednega časopisa, našteva nekatere slavne misijonarje v Aziji, Afriki, Ameriki, a le o Baragi kaže, da je bil Kranjec, in da nikoli ne bode pozabljen ob gornjem jezeru Huronskem, dokler bode živel ondi kak človek. Pa tudi dr. Knobelecher, misijonar v osrednji Afriki, in tudi P. v. Hallerstein na Kitajskem, sta bila Krajca, in o poslednjem poje rajski dr. Jak. Zupan:

Baron Hallerstein.

Mat' Krajna rodila.

Jezviti dobé,

Pekinga častila:

Kam Krajnee ne gré?

— Odlikovanja. Marijivi in požrtvovalni predsednik sv. Jeronimskega društva v Zagrebu, kan. Tom. Gajdek je poslavljen za domačega prelata nj. svetosti Leona XIII. (in antistitem urbanum seu domus pontificalis prae-sulem); prof. dr. K. Vojnović pa polkovnik vitez Iv. Trnski sta dobila komanderni red sv. Gregorija.

— Slovinac — Dubravniški list je prinesel v svojem prvem broju t. l. sliko Djakovarskega škofa Štrosmajerja. Ta članik se posebno trudi, da bi poravnal nesrečni razpor med hrvatskimi in srbskimi mladici, ki toliko škoduje vsem Jugoslovanom, in zato priporoča in poklada na srce njegovo uredništvo misli Štrosmajerjeve, izražene pri naročbi za novo leto: Svaki pametniji i riječi i pismom i djelom uvijek narodu našem pripovijedati ima da u slozi i ljubavi je naša budućnost, pak i ako nas ima na jugu Slovenaca, Hrvata, Srba i Bugara, neka nas barem obća ljubav i sloga spaja. Qui habet aures audiendi, audiat! Da bi pač že slišali tudi naši sosjede, da razpor ni prida, v čimur smo se izmodrovali Slovenci.

— Vrstnica cesarice Marije Terezije. V Atenah je umrla nedavno hišna posestnica gospa Athanassin v lepi starosti sto in tridesetih let. Ko je nastala leta 1821 grška vojska za osvobojenje, udeleževala se je osemdesetletna starka prav živo vstanka, v katerem je sodelovala tudi nekoliko njenih sinov, vnukov in pravnukov. Žena je bila pred dvema leti še popolnoma krepka.

— Statistika. Izračunilo se je, da se pošlje po pošti vsako leto 3.300.000.000 pisem na vsem svetu. Tedaj pride na dan 9¼ milijonov in na vsako sekundo 100 listkov.

— Bolgarsko gledališče. V Sofiji se je odprlo bolgarsko gledališče. Društvo diletantov pod vodstvom mladega Bolgara, kojemu je ime Nenov, predstavljalo je na dan odprtja „Razbojnik“ v bolgarskem jeziku. Vkljub visokim cenam (prvo mesto je stalo 8 frankov) bilo je gledališče natlačeno.

— Nova maša. V Zagrebu v cerkvi sv. Katarine je na praznik sv. treh Kraljev imel novo mašo v glagolici Zaderski bogoslovac Ivan Matešan z veliko slavnostjo.

— Volk pred sodnijo. Poročali so nedavno Zagrebški listi, da v mestne ulice hodijo volkovi na sprehod in da so na-njestre ljali. Zdaj pa poroča „Obzor“, da g. Ferkovič toži g. Neidhardta, ker mu je obstrelil psa, meneč, da je volk.

— Prebivalstvo in policija v Londonu. Leta 1829 je bilo v Londonu 1.468.442 ljudi, policistov pa 3341. Leta 1878 31. decembra je bilo pa v angleškem glavnem mestu 4.534.048 duš in mestne policije 10.477 mož.

— „Cvetje z vertov sv. Frančiška“ se imenuje mesečni list, čigar 1. številka je ravno v Gorici prišla na svetlo. Namenjen je zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška in vrede ga O. Evstahij Ozimek, mašnik frančiškanskega reda na Kostanjevici pri Gorici. Kakor poroča „Soča“, ima list že čez 5000 naročnikov in se tiska v 6000 eksemplarh. Cena mu je za celo leto samo 70 krajcarjev, ki naj se pošljejo pod naslovom: Opraviništvo „Cvetja“ v frančiškanskem samostanu v Gorici (Görz).

— Cesarska darila v 1879 znašajo 472.180 gld. in sicer za podporo pogorelcov 29.430, za po vodi in toči poškodovane 105.100 gld., gasilnim društvom 798 gld., za cerkve 24.280 gld., za šolo 36.400 gld., za uboge 29.320 gld., za dobrodejna in izobraževalna društva 235.670 gld.

— Na železnici Brussel-Engtlen je 4. t. m. ob 8 uri zvečer železnični vlak blizu postaje Leibeke iz tira skočil in 25 oseb je bilo težko ranjenih. Na železnici Brüssel-Mechel sta pa ravno ta dan pri postaji Schaerbeek dva vlaka skup trčila. Lokomotivi ste zelo poškodovani.

— V novembru prošloga leta se je potopilo 43 angleških, 17 nemških, 12 ameriških, 14 francoskih, 11 norveških, 9 holandskih, 7 švedskih, 6 danskih, 4 italijanskih, 2 grška, 1 avstrijski in 4 jaderniki neznanih zastav, ter 13 angleških, 2 španjeka, 1 nemški 1 ameriški, in 2 holandski parnik. Število vseh v tem meseci potopljenih ljudi znaša 148.

— V voz železa v prošlem letu v združene ameriške države je znašal 275.000 ton surovega železa, 175.000 ton starih šin in starega železa 60.000 novih železničnih šin 300.000 ton železnih rud in 50.000 ton kovega železa.

— V Cislajtanijski je bilo l. 1879 4000 pošt. Vsega poštnege osobja je bilo 13.104. Na poštah se je prošlo leto prepeljalo 224.062.240 pisem, 35.443.800 dopisnic, 30.078.860 tiskovin, 5.518.330 blagnih izglednikov, 66.747.600 številč. časopisov, 3.816.180 paketov, skupaj 11.506.790 kilogramov teže, 326.091 poštne nakaznic, 11.707.500 den. pisem, 3.502.983.200 gld. skupne vrednosti 2.804.400 vrednostnih pošiljatev, 1.061.771.200 gld. vrednostnih pošiljatev, 3.996.470 pošiljatev proti poštne povzetju. Dohodki od pošt so znašali 15.203.580 gld., stroški pa 14.325.550 gld. ostanka je toraj 878.030 gld.

— „Slovani v iztočni Pusterški dolini na Tirolskem.“ Tako se imenuje drobna knjižica, ktero je po dr. Mitterrutznerji poslovenil Miroslav Maloverh, a ravnokar na svetlo dal J. Krajec v Novem mestu, pri katerem se tudi dobiva po 30 kr. Knjižica ima kratek uvod, potem pridejo na vrsto Slovani ob kratkem, čas prihoda Slovanov na Tirolsko, razširjenje Slovanov in njihovo pokristjanenje po Tirolskem, germaniziranje dravske (Drauthal) in iselske doline (Iselthal), sedanji ostanki nekdanje slovanske naselbine po teh krajih. Temu vsemu je pridana kratka zbirka takih sedanjih imen, katerih slovanska korenika se dá dokazati. — Knjižica bo dobro došla vsem prijateljem Slovanstva in njegove zgodovine, posebno pa jezikoslovcem, zato jo prav toplo priporočamo.

— Ples starih. Na starega leta dan je bil v Gillinghamu pri Chanthamu ples, ktere se je vdeležilo 59 starih gospodov in gospej. Najstari plesavec je bil rojen 1790 l. Starost vseh gostov znaša 4289 let. Poprečna starost 72 let.

— Mestna vprava na Dunaji šteje 1148 uradnikov, 260 slug. Na Dunaji je 120 občinskih svetnikov. Za plače župana in magistratnih uradnikov plačajo Dunajčani 798.856 gld. na leto. Za vravna dela plača dunajsko mesto 6400 na leto. Leta 1876 so Dunajčanje plačali 10.266.213 gld. občinskega davka t. j. 54,79% vseh občinskih dohodkov. Za gasenje ognja plača Dunaj 169.000 gld., — 1200 oseb ima na Dunaji častne mestne službe. — V Berlinu je pa 17 mestnih svetovalcev in 108 mestnih odbornikov, 1800 opravlja častne mestne službe. Za plačo župana in magistratnih uradnikov plača Berlin 990.749 gld. na leto. Za pravna dela plačuje berlinsko mesto na leto 3.780 gld. Skupni občinski davki Berlina znašajo 10.116.975 gld. ali 59,3% vseh mestnih dohodkov. Za gasenje ognja plača Berlin 465.000 gld. na leto. — Za čiščenje mesta plača Dunaj 1.216.611 gld. in v Berlinu 975.680 gld. Ker pa ima Dunaj 3.993.340 in Berlin le 2.194.500 □ metrov ulic in trgov, ki se morajo čistiti, je vidno, da je to na Dunaji slabše plačano nego v Berlinu.

— Literatura hrvatska leta 1879. 67. Danica, koledar i ljetopis svetojero-

nimskoga društva za prestopnu godinu 1880. Sa sedam slika. U Zagrebu. Cena 25 nov.

68. Pripoviesti iz povjesti hrvatske iz okolič križevačke I. krvavi tabor. II. Brat i sestra ili bitka na križevačkom polju. Napisao Dragutin Ferić, župnik križevački. Zagreb 1879. Tisak dioničke tiskare. Cena 20 nov.

69. Rad jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. Knjiga XLVIII. U Zagrebu. Tiskom dioničke tiskare. C. 1 for. 50 nov. Sadržaj: Fauna leptira u okolišu zagrebačkom od Lj. Vukotinovića. Prinos k naglasu u (novoj) slovenštini od M. Valjavca (ostatak). Nacrt naše metrike narodne, obzirom na stihove drugih naroda a osobito Slavena od L. Zime. Izpravak k mojoj razpravi: „Podmetnute, sumnjive i preradjene listine hrvatske do XII. veka“ od Fr. Račkoga. Izvodi iz zapisnika akademije.

Eksekutivne dražbe.

16. prosinca. (3) Franc Gril iz dolnjega Semna (1160 gld.) v Bistrici.

17. pros. Jože Mavec (1) iz Golega (1038 gld.), Franc Petrič (1) iz Loga (6533), Anton Pengov (1) iz Pešate (1327), Lorenc Kregar (1) iz Lukovce (3168), vsi v Ljubljani; Občina Podgora v Laščah.

19. pros. Joče Majhen (1) iz Briš (1839 gl.) v Litiji;

20. pros. Marijana Bostič (1) iz gornjega Bernika (440) v Kranji;

21. pros. Janez Brezovar (1) iz Brezja (1848) v Ljubljani; Jože Počkar (1) iz Razgorja (848 gl.) v Vipavi.

22. pros. Anton Kanobel (3) iz Bukovja v Postojni; Joče Rozman (1) iz Luž (845) v Kranji;

23. Janez Uršič (1) iz Slapa (419) v Vipavi.

Dobre, pravične, nepokažene voščene sveče,

za katere dajejo poročstvo, iz najboljšega čistega čebelnega voska, katere izvrstno lepo in prav počasi goré, prodajata po najnižji ceni.

P. & R. Seemann

(6) v Ljubljani.

Telegrafične denarne cene 14. janur ja

Papirna renta 69.90 — Sreberna renta 71.10 — Zlata renta 82.70 — 1860letno državno posojilo 132 — Bankine akcije 844 — Kreditne akcije 289.25 — London 116.75 — — Ces. kr. cekini 5.52. — 20-frankov 9.34.

Denarstvene cene 14. januarja.

	Denar.	Blago
Državni fond.		
5% avstrijska papirna renta	69.90	70.—
5% renta v srebru	71.10	70.15
4% renta v zlatu (davka prosta)	82.50	81.60
Srečke (lozi) 1854. l.	124.50	125.25
„ 1860. l. cel.	131.50	131.75
„ 1860. l. petinke	134.75	135.—
Premijski listi 1864. l.	167.50	168.—
Zemljiščne odveznice.		
Štajarske po 5%	99.75	100.50
Kranjske, koroške in primorske po 5%	96.50	97.50
Ogerske po 5%	85.—	88.50
Hrvaške in slavonske po 5%	90.—	91.—
Sedmograške po 5%	86.25	87.50
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	839.—	840.—
Unionske banke	109.—	109.25
Kreditne akcije	269.50	269.75
Nižoavstr. eskomptne družbe	810.50	820.—
Anglo-avstr. banke	143.50	113.75
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gld. a. v.	179.50	179.50
Tržaške „ 100 „ k. d.	119.—	120.—
„ 50 „ „ „	61.—	63.—
Budenske „ 40 gld. a. v.	39.50	40.—
Salmove „ 40 „ „ „	48.50	49.—
Palfi-jeve „ 40 „ „ „	36.50	36.75
Clary-jeve „ 40 „ „ „	37.50	38.—
St. Genois „ 40 „ „ „	48.—	42.50
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	30.—	38.—
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	33.—	33.25
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.52	5.54
Napoleonad'or	9.34	9.34